

eset részleteit, és felajánlott egy csekket, melyen visszatéríti a novemberi díjat. Közben kiállította a csekket, mentegetőzött Mrs. Sen nevében. Azt mondta, az asszony lepihent, bár amikor Eliot kiment a fürdőszobába, hallotta a sírását. Anyja elégedett volt a dolgok ilyen alakulásával, és bizonyos értelemben, vallotta be Eliotnak hazafelé a kocsiban, megkönnyebbült. Ez volt az utolsó délután, melyet Eliot Mrs. Sennél vagy akármilyen egyéb gyermekfelügyelőnél töltött. Attól fogva anyja adott neki egy kulcsot, melyet madzagon hordott a nyakában. Baj esetén a szomszédokat kellett hívnia, és iskola után haza kellett mennie a tengerparti házba. Első nap, éppen amikor levette a kabátját, csöngött a telefon. Anyja hívta a munkahelyéről.

– Most már nagy fiú vagy, Eliot – mondta. – Minden rendben? – Eliot kinézett a konyhaablakon a partról visszaverődő szürke hullámokra, és azt mondta, persze.

Miklya Luzsányi Mónika

ÖRÖKSÉG

Szabó Magdának

A temetés után ment fel először.

A balkonládát az ablakpárkányon az utolsó pillanatban tudta megfogni, hogy le ne zuhanjon. Amikor belépett a lakásba, úgy érezte, megfullad, ha nem húzza fel azonnal a rolót, nem tárja ki az ablakot. Most mellbe csapta a kinti forróság, az Andrássy út forgalmának zaja, de így legalább levegő jött be, világosság.

Ancsa mindig besötétítette a kánikulai napokon, csak késő este nyitott ablakot. De hiába sötételt, a falak ontották magukból a hőséget, tüzelt még a plafon is, zárószintű panellakás. Egész nap a strandon feküdt, „A fene se dunsztolódik ott fenn a negyedik”, legalább ennyi előnye volt a munkájának, június húszra végzett még az utóvizsgázókkal is, sunshine augusztus végéig. Szeptemberre barna volt, majdnem fekete, szókére szívta haját a nap, az ősz szálak meg sem látszottak benne. A diákjai azt hitték, az egész nyarat tengerparton töltötte. „Zizzentek ezek mind – vigyorogtak Öreglujóval össze –, piros útlevéllal Hawaii három hónapig...”, és persze örültek, ha egy hétre kijutottak Jugoszláviába, az Adriához, a nyári kánikulában maradt a zsíros kenyér meg a kőbányai sőr a strand napozóján.

Ancsa lakása még így is jobb, itt a főutcán, mint a lakótelepi tízemeletesek. A négyemeletes panelhez garázsudvar is tartozott, tiszta beton, de legalább játszhattak valahol a gyerekek, ki tudták teregetni a ruhát, Sipiczki bácsi még tujfát is ültetett a kapu mellé, nagy, vörös cserépedénybe.

– Virágot akarok, virágoskertet! – visított Böbe, amikor gyerek volt még.

– Marhaság – mondta Ancsa, és beleszívott a cigarettájába –, a betonon nem lehet virágoskertet ültetni.

Ők mégis megpróbálták Máthé Jocóval, aki alattuk lakott. Jocó paradicsomot akart, Sipi is beszállt a földszintről, a házmester fia, kukoricáról álmodott, főzni való, sárga kukoricacsövekről. Ő szerezte a nejlonszákot meg a kiskocsit.

– Na, mi van, ma nem jössz velem a strandra? – kérdezte Ancsa, és megrántotta a

vállát, amikor becsapta maga mögött az ajtót. – Dunsztolódj, ha neked úgy a jó, én es-tig kint leszek. Kaja van a hűtőben.

Böbe azonnal kiugrott az ágyból, amint meghallotta, hogy Ancsa elporzott az öreg Trabanttal. Sipi meg Jocó már várta lent, felváltva húzták a kiskocsit.

– A temető az jó hely – lelkesedett Jocó –, tegnap felderítettem a terepet, nagy göd-röt ástak, van ott föld elég.

A gödör helyén friss sírt találtak, hervadt krizantém, fonnyadt gerberafejek, művi-rág koszorúk, selyemszalagok: „Fájdalmas szívvel búcsúzunk...”, „Emléked örökre megmarad...”

– A francba – sziszegte a gerberáknak Sipi –, most kereshetünk új helyet.

De találtak könnyen, a kiskocsit elrejtették az orgonabokrok alá, és várták, hogy el-tűnjenek végre a sírásók. Lapátot se hoztak, Sipi tartotta a zsákot, Jocó meg ő túrták bele a földet, giliszta- meg fűszaga volt, olajos, mély szaga, szinte belebódult.

– Na, mi van, kubikoltál egész nap? – kérdezte vigyorogva Ancsa, amikor megjött a strandról. Hiába súrolta a körmét, fekete maradt. – Mit csináltatok, lókötők?

Böbének torkában dobogott a szíve, amikor kézen fogta Ancsát, és levezette az ud-varra, hátra, a garázsosor mögé. Tudta, hogy most megszegi a szavát, mert megígér-te a fiúknak, hogy senkinek soha... de Ancsa azért mégis más, őt még Sipi is tegezi. „Anyám... – füttyentett Jocó múltkor a strandon – azt a fejest, amit kívágott!”, és a für-dősapkájával integetett felé, ugye, fiúk, Ancsa azért mégiscsak más?

– Mi ez? – kérdezte Ancsa, amikor odaértek, és Böbe csak állt, „Jocónak volt igaza, meg Sipinek. Elárultam őket. Elárultam”.

– Virágoskert – válaszolt azért illedelmesen – meg zöldséges.

– Aha... – mondta Ancsa, és a hang mellbe vágta a kislányt. „Miért hazudsz itt ne-kem? – kérdezte volna legszívesebben. – Miért nem mondasz igazat? Nem látsz te itt semmit, se százsorszépet, se paradicsomot, csak betont látsz, betonkerítést meg ga-rázsfalat, nem látod a kertünket. Hiába mondod. És sohase láttad Zacskót sem, a daksz-limat, aki a gardróbban lakik, és tudom, hogy hazudtad Pántlikást is, mert nem be-szélsz te a lovak nyelvén, alszol te, egész éjjel csak alszol, dehogyis táncolsz a fák he-gyén selyempongyolában, nem mondasz te igazat, most is hazudsz, mert felnőtt vagy, menthetetlenül.”

– Aha... gondolod, ez a legjobb hely? – kérdezte Ancsa, és Böbe beharapta a szája szélét, a szél meglebbentette a százsorszépek szirmait. „Ez a legjobb hely – mondta Böbe szorosra zárt ajkával –, ha látnád, nem kérdeznél ilyet, hanem szavak nélkül be-szélnél a lényegről te is, néznéd a százsorszép szirmain a hajszáleret, hogyan lüktet benne a lét, kering a nedv, a paradicsomon, nézd, hogy feszül a vörös bőr, és a kuko-rica sárga szeméből édes tej pattan az ujjad hegyére... Ha látnál, Ancsa, ha látnál, tud-nád, hogy ez a legjobb hely.” A gyerek nem válaszolt, Ancsától már nem várt valódi kérdéseket, mert a valódi kérdéseket a felnőttek nem teszik fel.

– Csak tudod, az a baj – folytatta Ancsa –, hogy kevés földet hoztatok.

– Nem baj, hozunk még – válaszolt Böbe úgy, ahogyan azt kell, s szavától megindul-tak a göröngyök, peregték lefelé, letörték a százsorszépeket, leverték a vörös húsú pa-radicsomot, csak a kukorica állt még egyenesen.

– Á... – húzta el a száját Ancsa – nem tudtok ti annyi földet idehozni, hogy gyökeret verhessen a betonon akármi is.

A göröngyök csak hullottak tovább, tompa puffanással értek talajt.

– Nem baj, Ancsa – próbálkozott kétségbeesetten a gyerek –, hozunk még földet. Sokat.

...a göröngyök szétfröccsennek a földön, apró gyöngyszemek peregnek, hullnak széjjel, a százszorszépek már nem is látszanak. „Földet hozunk, Ancsa, sok földet, virágozni fog a beton, terem majd paradicsomot is, csak higgy nekem.”

– Á... – fintorgott Ancsa megint, és a sárkupacba hajította a cigarettacsikket – nincs itt helye életnek, nézd, napot sem kap.

A göröngyök nem hullottak tovább, megállt a nap az égen, sötét lett, piszkos, szürke köd, a virágoskertben még füstölt Ancsa cigarettacsikkje. „Nem lesz itt élet soha, láthatod.”

– Gyere – fogta meg a kezét Ancsa –, menjünk most már fel. Majd veszek neked balkonládát, ültethetsz bele nefelejcsot, olyan színűt, mint a szemed.

A megbillent balkonládát visszaigazította a helyére, még szerencse, hogy nem esett le, szegény öreg Sipiczki néni halálra rémült volna, ha lezuhan az ablaka előtt, hol van már Sipi is meg Jocó, a nefelejcsok is kiszáradtak még azon a nyáron.

– Nesze neked virágoskert – vonult Ancsa a kannával –, ezt az egy tövet sem locsolod.

Hát nem locsolta, persze hogy nem, a balkonládát bolti virágfölddel szórta tele Ancsa, azt hiába szagolgatta, nem volt annak se giliszta-, se fűszaga, tízcentis kiskert, nefelejcs és nem százszorszép, még csak nem is paradicsom.

A huzat megmozdította a függönyt, az Andrassy útról felszállt a benzingőz.

– Hozzá kéne kezdeni végre – fordult el az ablaktól Böbe. – Hogy lehet itt rendet rakni? – nézett szét a lakásban.

– Tévedsz – hallotta vissza Öreglujó hangját az időből –, Ancsa nem rendetlen, nem is volt soha. Csak nézd meg, hogyan javítja a diákjai dolgozatait, a legkisebb hangsúlyeltolódást is észreveszi. Nem, alapvetően nem rendetlen, csak valami egyetemes kuszaságban él...

– ...vagy az lakik benne – tolt fel Böbe fémkeretes szemüvegét, ahogy a gardróbhoz lépett. Öntudatlanul is pattintott egyet az ujjával.

Meccset nézett Ancsa, amikor utoljára kinyitotta nála a gardrób, ordított a tévé, mégis meghallotta a halk hívó hangot. A válla fölött vetette oda Böbének:

– Nem nősz te fel soha. Még most is dakszlit csalogatsz a szekrényből?

Böbe leguggolt elé, ölébe hajította a fejét:

– Mért csak azt hiszed el, amit látsz? Az – bökött a képernyő felé – miért realisabb, mint a kutyám a gardróbban?

Ancsa csak vigyorgott:

– Na, menj már, óvodás, nem látom a tévét.

Könnyes lett a szeme az ösztönös mozdulattól, ahogy odakapta a fejét a kanapé felé, ahol nem is olyan rég még Ancsa ült. „Falábad van, öregem, ezt a helyzetet elpuskázni!”, a gardrób szekrény előtt két kupac ruha, több mint egy hete itt lehetnek, Ancsa még indulás előtt hajigálta ki, amikor készült az útra, válogatott. Tuti biztos, hogy hirtelen ment el, Böbe akkor tudta meg, hogy nincs itthon, amikor kiküldték neki a rendőrségi értesítést, el sem hitte, azonnal felrohant hozzá, hosszan nyomta a csengőt, nem, lehetetlen, hogy elutazott úgy, hogy neki nem is szólt. De a lakásban csak a némaság motozott, senki sem nyitott ajtót.

Végül is nem volt meglepő, háromszor csinálták régen is. „Felülünk az első vonatra, ami jön”, vigyorgott Ancsa az állomáson, a vonaton bújták a térképet. „Pest felé tartunk, menjünk el Szentendrére vagy inkább Fehérvárra, ott még sohasem voltál, nézzük meg a királyi romkertet!” Most is így indulhatott útnak. „Elment. Elindult hamarabb”, ez volt Böbe első gondolata, amikor megkapta az értesítést. „Itt hagyott!”

Pedig hétvégére színházjegyet vettek. „Három nővér”, parádés szereposztás. „Együtt utazunk el Moszkvába, Oljenka...”, simította meg az arcát kötekedően Ancsa, amikor megmutatta neki a jegyeket, „tele van a burám már a Natasáktól”.

Erre föl elmegy egyedül, itt hagyja Böbét, hogy rakjon rendet ebben a kuplerájban, még egy sort sem ír, üzenetet sem hagy, most meg ott röhög, a nyitott gardrószeletrényen meg a kihányt ruhakupacokon keresztül fújja a füstöt. „Zizzent vagy te, fiam! Ne akarj ott rendet rakni, ahol én meg sem próbáltam!”

Böbe gyomrát görcsbe szorította a csak azért is, Ancsa bőröndjét még nem kapta vissza, bár a vizsgálat már lezárult, itt, a lakásban kell hát rendet rakni először. Elkezdte visszahajtogatni a ruhákat a polcra, strandruha, strandruha, strandruha, fürdőruha egy, kettő, három. „...Mit vitt magával ez az Ancsa, egy fürdőruhát, csak egyetlenegy, váltót nem is?” Hárommal utazott, minimum három fürdőruhát pakolt be mindig a tengerpartra, most meg csak egyet vitt el, a türkizkéket. „Szeretem a színét, olyan, mint a tenger, egy pillanat és nem is vagyok, csak a víz habzik még, ahogy elnyelt, látod?”

Allt Böbe a gardróbajtó előtt, a szekrényben három, élire hajtott fürdőruha, csak a türkizkék hiányzik, semmi más, a huzat az Andrássy út felé sodorja Ancsa cigarettafüstjének illatát, egy pillanat, és eloszlik a benzingőzben, az sem lesz tovább. A szőnyegen utazási irodák prospektusa, nem akart elutazni Ancsa, de hogy akart, hirtelen ötletnek engedett, a képes katalógusban hangosan morajlik az Adria, Horvátország, Split meg Rijeka. „Imádom a tengert”, mondta Ancsa. „Imádom.” Úgy úszott, mint egy delfin, Öreglujót néha a szívszélhűdés kerülgette, honnan ugrál fejeseket.

Böbe rugdalta talpa alatt a sziklás tengerpartot, feküdtek Öreglujóval a napozóágyon, Ancsát nézték, ahogy teste megfeszül a sziklán, aztán egy pillanat, odalent csobban, hogy csak a víz örvénylik fényesen.

– Suicíd vonás – bökött Öreglujó a habzó vízre –, a mélylélektan szerint sem veszélytelenebb a fejesugrás, mint bukósisak nélkül döngetni egy Harley Davidsonnal.

– Vén motoros már az Ancsa, ne aggódj – nyugtatta Böbe Öreglujót a napozóágyon, de a másodperc mindig végtelenné tágult, amikor Ancsa teste eltűnt a habzó vízben.

Kipróbálta ő is, nem szerette.

– Gyáva vagy te – mondta Ancsa –, én is félek, mégis ugrom, az benne a jó. Ahogy a bizonytalanság szorítja a gyomrod. Zuhanás közben... Nem tudod, sose tudod, hogy mi lesz a vége.

– Esméletlenek a reflexei – nézte Öreglujó Ancsát, ahogy türkizkék fürdőruhában kimászik a partra.

Csak egy fürdőruhát vitt magával, csak egyet. Persze lehet véletlen is, de a reflexek, a beidegződések... nem, nem lehet véletlen.

– Nem értelek, akkor sem értelek – hallotta Ancsa hangját Böbe újra. – Én reflexesen ateista vagyok, az idegvégződéseim is tagadják az istent, te meg...

– Mindig is másként működtek a reflexeink, egészen másként – mondta akkor Böbe –, nem bírom a fejeseidet, a zuhanás kábulatát. Örülök, hogy végre szilárd talajt érzek a talpam alatt.

A horvát tengerpart teljesen összegyűrődött már a szőnyegen, felkapta, és módszeresen összetépte, úgy dobta ki a papírkosárba.

Ancsa íróasztalán a szokásos kupleráj, a harmadévesek dolgozatai, szótárak, könyvhegyek, bűzölgő hamutartó, üres tamponosdoboz, Böbe gyakorlott szemé mégis azonnal észrevette a rendellenességet a rendtelenségben. Félig gyűrt, sárgult géppapír: „A

Shakespeare-szonettek feltételezett ihletője...” Huszár Miklós, IV. évfolyam, hogy került Ancsa asztalára ez éppen most, hogy került ide?

– Te tanítottad az apámat? – kérdezte Öreglujó a gyerek hangja. Lujó arcán megkeményedett egy vonás:

– Persze. Meg Ancsa is.

– És milyen volt? Milyen volt az apám?

A kérdés élesen koppant a kockakövön, idegenül csengett a szó, ebben a lakásban senkinek sem volt apja meg anyja, gyereke, unokája, csak Ancsa volt, Böbe, Lujó és Karesz, Viktor is beugrott néha a képbe, meg ki tudja még hányan. „Apám”, a szó nagyot pattant a konyhakövön, elgurult, Ancsa háta egy pillanatra megvonaglott.

– Milyen volt az apám? Lujó, te ismerted, igaz?

– Intelligens – válaszolta Lujó –, roppant intelligens koponya volt.

– Egy hernyó – köpte a gyerekkérdésre a valódi választ Ancsa a lecsóba, amit éppen kavart.

– Akkor miért voltál a szeretője? – kérdezte Öreglujó a konyhaablaktól.

– Mert hittem benne... A szerelmében.

Böbe kavargatta a lecsót a tányérjában, délben mindig idevág a nap, valószerűtlen, éles fények az ablakon, a konyhakövön szétgurult, idegen szavak, apa, hit, szerelem, szilánkjaira tört üveggolyók, kaleidoszkóp, csak néhány üvegcserep meg tükör, a fénytörésen múlik minden, láthatod, néha a felnőttek is kimondják az igazat. A paradicsomhéj feketére pöndörödött, vörös tengeren kicsi, fekete csónak, „Mindenkinek van apja az osztályban, ha elváltak, akkor is van”, még képet sem látott róla soha, „Egy senkinek nincs arca, ne keresd”. Gyerektányérnyi vörös tenger, vihart kavart benne még egy kiskanál is, a tenger kettéválik, indulj, előtted szabad az út.

– Megkeresem az apámat – mondta Böbe, és a papírcsónak után nézett, amit a Dunán eresztettek lefelé. A Dunán keresztül el lehet jutni az óceánig, egy hét az út hajóval Amerikába... – megkeresem apámat.

– Miklóst? – hajtott egy kavicsot a csónak után Ancsa. – Marhaság. Már azt is elfelejtette, hogy létezel.

A papírcsónak úszott lefelé a Dunán, a folyónak kijárása van a nyílt tengerre, így tanulták az iskolában földrajzból. „Hát te vagy az, te vagy?” mosolyog át apa az óceánon, semmiarcát már jól ismeri a gyerek, olyan a mosolya, mint Ancsáé meg Lujóé meg Kareszé, kitarja karját az óceán fölött, és a karjában nincs semmi, mert semmi a karja is. Szárnyashajó jött, nagy hullámot csapott, a papírcsónak megbillent egy kicsit...

– Gyere hátrébb, vizes lesz a cipőd!

...de keresztülbillegett a szárnyashajó verte hullámon is, lágyan ingott a vízen, mint egy fehér rózsaszírom, a hullámok egyre tornyozódtak...

– Nem hallod, csurom víz a cipőd – rángatta a karját Ancsa –, a fene vigyen el, még megfázol itt nekem!

...tornyosodnak a hullámok, még csak most jön a java, kicsi virágszírom a semmi-óceánon, megbillen, de nem baj, messze száll, átvág a semmihullámhegyeken és semmihullámvölgyeken, hét nap az út, hét nap, és partot ér. Végre. Valahol.

– Ej, ne bámuld már azt a hajót, léket kapott már régen, elsüllyed úgyis!

A Dunának tengeri szél szaga volt, a hullámok kicsaptak a partra, Böbe bokáig állt az iszapos vízben, feketén gomolyogtak a hullámok, olajos feketén, s már nem hoztak só- és halszagot, giliszta- meg földszaga lett a partnak, olajos földszaga, hogy belebódult, egy hét az út Amerikáig, apának még csak arca sincs, nem tudott gyökeret verni a betonon, hiába álmodott százsorszépeket.

Ancsa asztalán megsárgult dolgozat.

– Hogy kerülhetett ez ide? – nézett szét a lakásban Böbe.

Ancsa gyűlölte az emlékeket. „Nekünk nincs múltunk, és jövőnk sincs. Nekünk jelenünk van csupán, de csak egy pillanatig, még a ma is múlttá porlad a kezünkben, eldobjuk hát. Értéktelen...”, nem őrizgetett fényképeket senkiről, Miklósról meg pláne nem. „Az agyammal fényképezek, az érzékeimmel – mondta Ancsa –, az ízek, a fények, az illatok raktározódnak el bennem. Ha én nem leszek, múljanak el az emlékeim velem együtt, ne maradjon utánam semmi.”

A több évtizede írt dolgozat az asztalon kérdőjellel görbült:

– Miért voltál Miklós szeretője, miért, ha soha nem akartál a felesége lenni?

– Mert szerettem. Szerelem nélkül én meghalok.

Diszkrétan csinálta Ancsa, intelligensen, még Böbe se vette észre a partnerváltásait, talán csak Öreglujó tudta, mikor kivel.

– Ezt nevezed te szerelemnek?

Miklós dolgozata ponttá húzta össze magát az íróasztalon, Ancsa foga vacogott a gyapjútakaró alatt:

– Nem, Lujó, te is tudod. Ez nem szerelem. A szerelem valami egészen más. Transzcendens. Isteni. Talán nem is létezik. De azért... még keresem.

Lujó állt a vacogó Ancsa előtt, összehúzta a szemét kicsire, és nem ment el, maradt, mindig maradt, mert Öreglujó nem szerelem, Lujó barát, valódi testi-lelki jó barát.

„...a szerelmi szonettek feltételezett ihletője... Huszár Miklós, IV. évfolyam”, miért vette ezt elő Ancsa indulás előtt, miért?!

Amikor a rendőrségi értesítést megkapta Böbe, biztos volt benne, hogy tévedés, azonnal felrohant ide, Ancsához, csöngetett, mint az eszement, pedig volt kulcsa, várta, hogy Ancsa morogva nyisson ajtót, „Megvesztél, nem vagyok süket”.

De az ajtó mögött csak a semmi lapult, fel akarta ébreszteni, hogy szóljon végre, itt vagyok, és csak nyomta a csengőt: „Engedj be, Ancsa, engedj be!”

Hiába ordított a csengő, az ajtó zárva maradt, mezítlábas talpa alatt érezte a sziklát, süttött a déli hőségben, lábujját törte egy kavics, alatta víz, vajon hány méter mélyen lehet, felül feketén morog, de ha ugrik, odalent zöld lesz minden, türkizkék fények szelik át a habot, míg a teste lefelé zuhan, szájából áttetsző légbuborékok iramlanak fel a víz színe felé, odalent a vállára tengericsillag ül, szemébe néz, most kellene ugrani, most...

Akkor nem tudott bemenni, hiába volt kulcsa, ereje nem volt hozzá, szembenézni a sötét, üres lakással. Csak leroskadt a legfelső lépcsőre:

– Hát tényleg egyedül indultál el Moszkvába?

– Nagy valószínűséggel baleset történt – mondta a rendőr –, bár a vizsgálat még nem zárult le. Hála istennek vannak tanúk, két német turista látta, amikor leállította a kocsi, és vízbe ugrott. A szikláról a tengerbe.

– Igen, igen, bizonyosan baleset volt – bólogatott Böbe is a rendőrségen. Ancsa mászik, föl a sziklán, szétveti a karját, mielőtt ugrana, teste megfeszül, csak egy pillanat, körülötte szikrát vet a nap.

– Nézd – mutatja Lujó a napba öltözött Ancsát –, oltár. Áldozati oltár.

– Igen, igen, bizonyára baleset – mondja a rendőrnek Böbe –, baleset volt biztosan – mondja magának hangosan, csak az az oltár, az ne lenne, ahol oltárt emelnek, ott áldozatot is be kell mutatni.

Áll Ancsa az oltáron, magasba emeli a karját, teste megfeszül. „Én csak magamért vagyok képes áldozatot hozni, csak magamért, érted?”, feketén fodrozódik körülötte

a víz, amint elnyeli a testét, a víznek giliszta- meg fűszaga van, mély, olajos szaga, Böbe szinte belebódul.

Ancsa íróasztalán a kupleráj, nem, itt egyelőre képtelen még rendet rakni, ez az asztal így, ahogy van, Ancsa maga, alig tíz napja még itt dolgozott, alig néhány órája temették.

A temetés ügyei a nyomozás ellenére simán mentek, persze boncolni kellett, milyen marhaság, Ancsa biztos azt akarta, nyoma se maradjon, sodorja el testét a víz, váljon azonosíthatatlanná, eltűnt, nyoma veszett.

Akkor eszébe jutott, hogy meghívja Miklóst, Ancsa temetésére talán csak eljön, ha más nem, az emlékek, Ancsa volt az első nő az életében. Úgy érezte, joga van hozzá, megismerni az apját, aztán mégiscsak letett a meghívásról.

– Ancsa biztos nem akarná – jutott eszébe, amikor a fekete selyemblúzt vasalta. – Tiszteletben kell tartanom az akaratát. Mégiscsak az anyám.

A virágboltban sokáig nézelődött tanácstalanul, Ancsa meg ott vihogott a rózsá- meg a szegfűfejek között, „Rózsaszín gerberát vegyél, rózsaszínt vagy kéket, az illik legjobban egy vízi hullához”.

Végül egy szál rózsát vett, azt akarta bedobni a nyitott sírba, de aztán azt is ott hagyta Ancsa udvarán a betonon.

A temetés előtt még erőt vett magán, tudta, ma délután úgyis fel kell jönnie a lakásba, senki sem járt itt azóta, hogy Ancsa elment, rendet kell végre raknia, legalább kiszellőztet, felhúzza a rolókat, ne a sötét lakásba érkezzen meg, de mégsem jutott fel, csak a temetés után, mert elakadt a betonudvaron.

A hátsó kapun lépett be. Észre sem vette eddig, hogy megrepedezett a beton az évek alatt, a repedéseket felverte a fű, a gaz, öreg már Sipiczki bácsi, nincs ereje gyomlálni. Lassan lépegetett az udvaron, nehéz most felmenni, négy emelet, meghódíthatatlan magasság. Bámult maga elé, rugdalta a fűcsomókat meg a köveket, kicsi sárga virág kandikál ki a repedésből, arrébb néhány fehér, pitypang meg százszorszép, törékeny derekuk megtalálta a hajszálnyi rést a betonon.

Most talán még jobban örült, mint a virágboltban, hogy idejében eszébe jutott, és nem kért a rózsához csomagolást. Hátrament a garázssor mögé, látod, Ancsa, nőnek itt is, kevesen vannak, gyengék, mégis élnek.

„Ne bánts d a vadvirágot, Böbe!” , csak két szál százszorszép meg egy pitypang, neked szedtem, ezért te sem haragszol, Ancsa, ugye?

A rózsát letette a százszorszépek helyére a betonra, vörösen izzott, mint a parázs. Itt van helye az életnek. A beton barázdái között.

A temetésre mégsem öltözött át, farmerben ment, meg a fekete pólóban, ami rajta volt, kezében a pitypang meg a százszorszép. Csak Öreglujót hívta el a temetésre, senki mást, a többiek számára Ancsa ma is él, nem számít a koporsó, a göröngyök, ahogy hullanak. Nézte Lujót a nyitott sír fölött. „Szerelem nélkül meghalok”, egy fürdőruhát vitt magával, csak egyet, a türkizkékét, és Böbe kiáltani szeretett volna, túlkiáltani a göröngyök puffanását, hogy Ancsa is meghallja végre, hogy van szerelem, igaz és örök és transzcendens. Van szerelem. Az Istené.

Hullottak a göröngyök a koporsóra, döngött a föld, a százszorszépek derékba törtek, a földnek giliszta- és fűszaga volt, olajos, mély szaga, hogy beleszédült. Süllyed a csónak, a kis papírhajó, csak a félelmet érzed zuhanás közben, zöld a víz, apró buborékok szállnak fel a szádból, egy tengericsillag a válladra ül, nézi nagy, nyitott szemed, most meghalok...

A sírásók lassan befejezik a munkát, reflexesen keresik a láthatatlan koszorúkat, „Fájdalommal búcsúzunk”, amikor megkapta az értesítést, nem érzett fájdalmat, csak az járt a fejében, hogy Anca elment, elindult idő előtt. A koszorúk selyemszalagját meglibbenti a szél, „Emléked örökre megmarad”, még az útlevelét, a személyi igazolványát is bevonják. „Nem marad fényképed se rólam – vihog Anca az orgonabokrok fölött –, a retinádban, a szagló-, az ízlelőbimbóidban kell megőrizned engem, mert nem marad utánam semmi, semmi.”

A huzat megmozdította Miklós dolgozatát az asztalon, a temetőben az orgonabokrokot rázta a szél, Anca ott táncolt selyempongyolában a bokrok hegyén, a szerelmi szonettek feltételezett ihletője Huszár Miklós, hát nem sikerült, Anca, nem sikerült, hiába öltöztél napba a semmi oltárán, vetted magad a tengerbe, nem sodort el a víz, kettévált a vörös tenger, gyerekkanál kavarta, nagy vihar. Itt maradt utánad a semmi, csöngettem, mint az eszelős, az meg ott matatott az íróasztalodon, bekukkantott a gardróbba, letörte a százszorszépek szirmait, s nem nyitott ajtót, „Szervusz, itt vagyok”.

De látod, Anca, nem lett igazad, hiába zúztad szét önnön gerinced, mert a semmin túl itt maradtam én is, és itt maradtunk mi, a semmin túliak. Egy semmin túli nemzedék.

Tandori Dezső

A LEGÖRDÜLŐ ROLÓ

Ami a célállomáshoz vezet

Ami a célállomáshoz vezet,
úgy kell fogadnod, mint egy őrület
részét, mint egy őrületet,
amely a célállomáshoz vezet.

Ami a célállomáson lehet,
úgy kell fogadnod, mint egy őrület
részét, mint egy őrületet,
amely a célállomáson lehet.

És ami a célállomáson túl lehet,
már nem neked
kell fogadnod, már nem téged fogad.
Így tudd magad.

Nem tudod semmidet.